International

scientific and practical conference

DECEMBER 6
2024

2024

STDF

Science technology& Digital finance

Google Scholar

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

Scientific journal of Science technology & Digital finance

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic

(December 6, 2024)

(Part 2)

Jizzakh-2024

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic – Jizzahk: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, December 6, 2024, 450 pp.

Editors in charge: DSc.prof. Turakulov O.X., PhD. O'ralov A.I.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

RAQAMLI IQTISODIYOTGA OID DAVLAT SIYOSATI VA TARTIBGA SOLISH DASTURLARI

Nizametdinov Ali Akramovich
O‘zbekiston Milliy Universiteti Jizzax filiali katta o`qituvchisi
Abdunabiyev Doston
O‘zbekiston Milliy Universiteti Jizzax filiali talabasi
Akabayev Zohid
O‘zbekiston Milliy Universiteti Jizzax filiali talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur tezis "Raqamli iqtisodiyotga oid davlat siyosati va tartibga solish dasturlari” misolida yozilgan bo‘lib, tezisda Shveytsariyaning raqamli iqtisodiyot sohasidagi davlat siyosati va tartibga solish dasturlari tahlil qilinadi. Shveytsariya, raqamli infratuzilma, kiberxavfsizlik, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va elektron hukumat tizimlari bo‘yicha muvaffaqiyatli tajribaga ega mamlakat sifatida ko‘rib chiqiladi. Shuningdek, Shveytsariya dasturlarining O‘zbekistonda qanday qo‘llanishi mumkinligi keltirildi. Maqolada ayrim Shveytsariya rasmiy saytlaridan foydalanildi va to‘liq muallif uzi fikrlar bilan yoritdi.

Kirish

Hozirgi kunda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi butun dunyo bo‘ylab iqtisodiy o‘sish va ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omillaridan biriga aylangan. Raqamli texnologiyalar, masalan, internet, sun'iy intellekt, blokcheyn, katta ma'lumotlar (Big Data), avtomatlashtirish va elektron tijorat kabi sohalar iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini o‘zgartirib, yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Shu bilan birga, davlatlar raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda samarali siyosat va tartibga solish tizimlarini yaratish orqali bu jarayonni boshqarishga harakat qilmoqda.

Shveytsariya — raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi borasida ilg'or davlatlardan biri hisoblanadi. Mamlakat o‘zining zamonaviy va muvaffaqiyatli raqamli infratuzilmasi, kiberxavfsizlik siyosati, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va elektron hukumat tizimlari bilan e'tirof etilgan. Shveytsariya davlat siyosatining asosiy yo‘nalishlaridan biri sifatida raqamli transformatsiyani qo‘llab-quvvatlash, raqamli xizmatlarni kengaytirish va texnologik innovatsiyalarni rag'batlantirishni belgilagan. Shveytsariyaning raqamli iqtisodiyotga oid dasturlari mamlakatni global miqyosda raqamli iqtisodiyot sohasida yetakchi pozitsiyalarni egallashga yordam berdi.

O‘zbekistonda ham raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va raqamli transformatsiyaning amalga oshirilishi dolzarb masalalardan biriga aylangan. O‘zbekiston hukumati tomonidan qabul qilingan "Raqamli O‘zbekiston-2030" strategiyasi orqali mamlakatning raqamli infratuzilmasini rivojlantirish va innovatsion texnologiyalarni joriy qilishga katta e'tibor qaratilmoqda.

Shveytsariya, raqamli iqtisodiyotning global etalonlaridan biri bo‘lib, davlat siyosati va tartibga solish sohasidagi muvaffaqiyatli tajribalarini taqdim etadi.

Mamlakatda raqamli transformatsiya jarayoni ilgari surilgan va yuqori samaradorlikka erishilgan. Shveytsariyada raqamli iqtisodiyotning asosiy yo‘nalishlari quyidagilar:

- **Raqamli infratuzilma:** Shveytsariya raqamli infratuzilma sohasida jahonning eng ilg'or mamlakatlaridan biridir. Internet tarmog'iga ulanish tezligi va qamrovi kengaytirilgan, telekommunikatsiya xizmatlari yuqori sifatga ega. Mamlakatda 5G tarmog'ining joriy qilinishi, shuningdek, raqamli kommunikatsiyalar va ko‘plab raqamli xizmatlarning kengaytirilishi raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qiladi.
- **Kiberxavfsizlik va ma'lumotlar himoyasi:** Shveytsariya davlat siyosatining ajralmas qismi sifatida kiberxavfsizlikni ta'minlashga katta e'tibor qaratmoqda. Kiberxavfsizlikka oid qat'iy qonunlar va nazorat mexanizmlari mavjud. Shuningdek, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo‘yicha yuqori darajadagi tartibga solish tizimlari joriy qilingan, bu esa raqamli iqtisodiyotga bo‘lgan ishonchni oshiradi.
- **Elektron hukumat (e-Government):** Shveytsariyada elektron hukumat tizimi rivojlangan. Davlat xizmatlari asosan onlayn tarzda ko‘rsatiladi, bu esa davlat va fuqarolar o‘rtasidagi o‘zaro aloqalarni soddalashtiradi. Raqamli identifikatsiya, onlayn soliq to‘lovlari, elektron saylovlar kabi xizmatlar jamiyatda raqamli transformatsiyani qo‘llab-quvvatlaydi.
- **Raqamli ta'lim va raqamli ko‘nikmalar:** Shveytsariyada raqamli ta'limni rivojlantirishga alohida e'tibor beriladi. Mamlakatda raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish va yangi texnologiyalarni o‘rgatish uchun maxsus ta'lim dasturlari va kurslar tashkil etilgan. Bu raqamli iqtisodiyotga tayyor kadrlar yetishtirishni ta'minlaydi.

Xo‘sh agar O‘zbekistonda shulaarni qo‘llasak qanday bo‘lishi mumkin? O‘zbekistonning raqamli iqtisodiyoti hali rivojlanishning boshlang'ich bosqichida bo‘lsa-da, mamlakatda raqamli transformatsiyani amalga oshirish uchun katta imkoniyatlar mavjud. Shveytsariyaning raqamli iqtisodiyotga oid muvaffaqiyatli tajribalari O‘zbekiston uchun qimmatli yo‘l-yo‘riq bo‘lishi mumkin. O‘zbekistonda Shveytsariya tajribasini qo‘llash mumkin bo‘lgan ba'zi sohalar:

- **Raqamli infratuzilma:** O‘zbekistonda internet va mobil aloqa xizmatlari tez rivojlanmoqda, lekin ularning sifatini oshirish va kengaytirish zarur. Shveytsariyaning 5G texnologiyasini joriy qilish va yuqori tezlikda internet ulanishini ta'minlash bo‘yicha tajribasi O‘zbekistonga ham foydali. Shuningdek, davlat va xususiy sektor o‘rtasida hamkorlikni kuchaytirish orqali raqamli infratuzilma tezroq rivojlanishi mumkin.
- **Kiberxavfsizlik va ma'lumotlar himoyasi:** O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga kiberxavfsizlikni ta'minlash va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish tizimlarini mustahkamlash zarur. Shveytsariyaning kiberxavfsizlikka oid siyosatlari va qonunlari O‘zbekistonga ushbu sohada samarali tizimlar yaratishga yordam beradi. Xususan, maxfiy ma'lumotlarni himoya qilish, elektron

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

to‘lovlar tizimini nazorat qilish va kiberjinoyatlarni oldini olishga qaratilgan qonunchilikni takomillashtirish mumkin.

- **Elektron hukumat:** O‘zbekistonda "Raqamli O‘zbekiston-2030" strategiyasi doirasida davlat xizmatlarini raqamlashtirish borasida katta ishlar amalga oshirilmoqda. Shveytsariyaning elektron hukumat tizimlari va davlat xizmatlarini raqamli platformalar orqali taqdim etish tajribasi O‘zbekistonda raqamli davlatni yaratish jarayonini tezlashtirishi mumkin. Elektron soliq to‘lovlari, onlayn xizmatlar, raqamli identifikatsiya va boshqa raqamli xizmatlarni kengaytirish zarur.
- **Raqamli ta'lim va ko‘nikmalarni rivojlantirish:** Shveytsariya tajribasidan foydalanish, raqamli ta'limni rivojlantirish va yangi texnologiyalarga oid ko‘nikmalarni o‘rgatish bo‘yicha dasturlarni joriy etish O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotga tayyor kadrlarni yetishtirishga yordam beradi. O‘zbekistonda raqamli ko‘nikmalarni rivojlantirish va raqamli ta'lim sohasida xalqaro tajribalardan foydalanish samarali natijalar beradi.

Xulosa

Holbuki, Shveytsariya o‘zining raqamli iqtisodiyotga oid davlat siyosati va tartibga solish dasturlari bilan butun dunyo bo‘ylab muvaffaqiyatli tajriba sifatida tanilgan. Mamlakatning raqamli infratuzilmasi, kiberxavfsizlik siyosati, elektron hukumat tizimi va raqamli ta'limga oid ilg'or yondashuvlari Shveytsariyaning iqtisodiy rivojlanishiga katta turtki bergan. Shveytsariya raqamli transformatsiyani amalga oshirishda, davlat va xususiy sektor o‘rtasidagi samarali hamkorlikni ta'minlashga e'tibor qaratgan va shu orqali jahon miqyosida raqamli iqtisodiyotda yetakchi o‘rinni egallashga muvaffaq bo‘lgan.

O‘zbekiston ham yaqin yillarda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish va raqamli transformatsiyani amalga oshirish borasida muhim qadamlar tashlamoqda. "Raqamli O‘zbekiston-2030" strategiyasi doirasida mamlakatda raqamli infratuzilmani rivojlantirish, kiberxavfsizlikni ta'minlash, elektron hukumat tizimlarini yaratish va raqamli ta'limni rivojlantirishga alohida e'tibor berilmoqda. Shveytsariyaning muvaffaqiyatli tajribalari O‘zbekiston uchun yaxshi amaliyot bo‘lib xizmat qiladi, ayniqsa raqamli infratuzilma, davlat xizmatlarini onlayn tarzda ko‘rsatish va texnologik innovatsiyalarni qo‘llash borasida.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Vaxabov A.V., Xajibakiyev Sh.X., Tashmatov Sh.A., Butaboyev M.T.. Yashil iqtisodiyot. Darslik. T.: Universitet, 2020
2. 2019-yil 4-oktabrdagi "2019 — 2030-yillar davrida O'zbekiston Respublikasining "Yashil Iqtisodiyot”ga o'tish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-4477-son qarori
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “2017-2021” yillarda qayta tiklanuvchi energetikani yanada rivojlantirish,iqtisodiyot tarmoqlari va ijtimoiy sohada energiya samaradorligini oshirish chora-tadbirlari Dasturi to‘g‘risida” gi 2017 yil 26 maydagi PQ-3012-sonli qarori.

4. "2030-yilgacha bo'lgan davrda O'zbekiston Respublikasining Atrof muhitni muhofaza qilish" konsepsiyasi
5. Nizametdinov A., Xojiboqiyeva N. RAQAMLI IQTISOD VA INNOVATSION AXBOROT-KOMMUNIKATSIYALAR TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNI DOLZARB MASALALARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 92-94.
6. Nizametdinov A., Usmanov M. YASHIL IQTISODIYOTNING ISTIQBOLLARI: O ‘SISHNING OQILONA TAXMINLARI VA CHEGARALARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 283-287.
7. Nizametdinov A., Samanqulov D. YASHIL IQTISODIYOT: MOHIYATI, YO ‘NALISHLARI VA XUSUSIYATLARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 247-250.
8. Nizametdinov A. IQTISODIY RIVOJLANISHNING BIRDAN BIR TOGRI YOLI BU YASHIL IQTISODIYOTGA O ‘TISHDIR //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 317-322.
9. Nizametdinov A., Salohiddinov S. GLOBAL YASHIL IQTISODIYOTNI JADAL RIVOJLANTIRISH OMILLARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 2. – C. 243-246.
10. Nizamedinov A., Anorboyeva D. KORRUPSIYAGA QARSHI KURASH: XORIJ TAJRIBASI: https://doi. org/10.5281/zenodo. 14020993 //International scientific and practical conference. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 47-51.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024